

Кадрите в туризма

ХОРА, РЕШЕНИЯ, БЪДЕЩЕ

BULGARIAN HOTEL
ASSOCIATION

Гранд Хотел София
9 април 2025

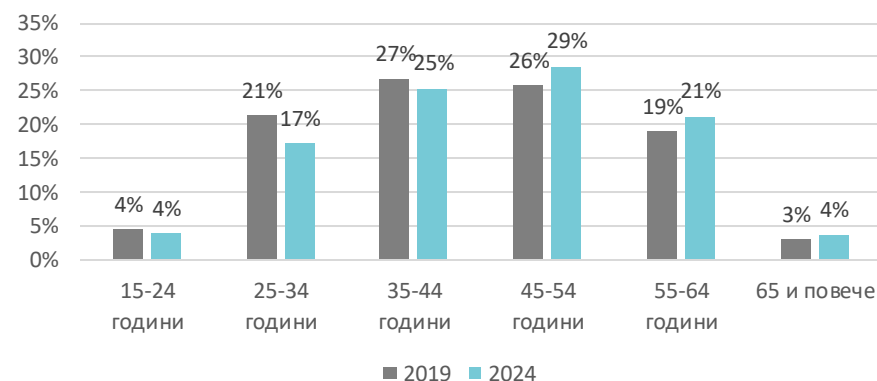
Пазарът на труд: негативни тенденции

- Работната сила в страната **намалява и застарява**: предлагането на работна ръка се е свило с 8,3% през последните 10 години; броят на икономически активните 65+ годишни нараства с 88%, а на 15-24 годишните намалява с 35,8%.
- Фактори, които ще **задълбочават недостига** на работна сила в краткосрочен план:
 - Населението в трудоспособна възраст от 20-65 години е намаляло със 760 хил. души за десетгодишен период;
 - Нараства делът на освободения персонал по естествени причини: от 20% през 2023 на 31% през 2024;
 - Безработицата в страната е ниска: 4.2% в България, 5,8% в ЕС;
 - 32% от безработните лица са с продължителност на безработицата от над 2 години;
 - Капанът на безработица, макар и постоянен през последните години, остава висок – 82,4%;
- Работодателите, които изпитват трудност при намиране на кадри **достигат 66,7%** през 2024г.

	(брой лица в хиляди)					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Работна сила	3,375.9	3,290.3	3,034.0	3,067.8	3,064.3	3,060.3
% изменение	1.5%	-2.5%	-7.8%	1.1%	-0.1%	-0.1%
Заети лица	3,233.1	3,121.7	2,877.2	2,940.6	2,931.9	2,932.9
% изменение	2.6%	-3.4%	-7.8%	2.2%	-0.3%	0.0%

Източник на данните: НСИ, Агенция по заетостта, Евростат

Структура на работната сила по възраст

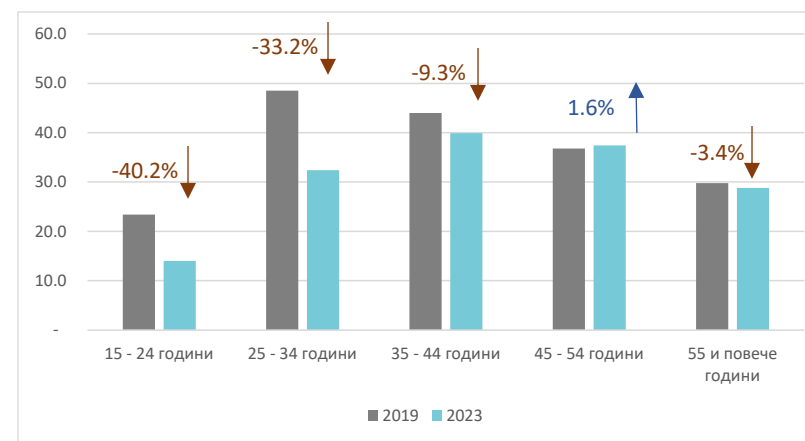
Кадрите в туризма

- Заетите лица в туризма след ковид намаляват с 19,2%, при среден спад за страната от 9,3%.
- За същия период местата за настаняване са нараснали с 10,5%, а реализираните нощувки с 1,8%.
- Нуждата от обучен и квалифициран персонал изпреварва средната за туризма: местата за настаняване с категория 4 и 5 звезди са се увеличили с 18,4%, а реализираните нощувки в тях с 14,6%.
- Възможностите за дългосрочна заетост и обучение на персонала в хотелиерството намаляват: заетите на възраст до 34 години намаляват с 35,5% спрямо 2019 при 24,5% намаление за страната.

Заети лица на 15 и повече години

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	(брой лица в хиляди)
Общо заети	3,233.1	3,121.7	2,877.3	2,940.5	2,931.9	2,932.9	-9.3%
Хотелиерство и ресторантьорство	182.6	145.6	114.7	135.7	152.5	147.5	-19.2%

Структура на заетите лица
Хотелиерство и ресторантьорство 2019 и 2023

Източник: НСИ

Разходи за труд

- Недостигът на работна сила и нарастването на минималната заплата в страната водят до значителен ръст в разходите за труд, който:
 - изпреварва ръста на икономиката – средната работна заплата в страната нараства с 83,3% от 2019 година, а БВП в номинална стойност е нараснал с 69,2%;
 - изпреварва средния ръст в ЕС: 15,6% в България, 4,7% в ЕС за 2024.
- Ръстът на brutната заплата в хотелиерство и ресторантьорство спрямо 2019г. е 94,7%, изпреварвайки средния за страната.
- Делът на сивата икономика в хотелиерството и ресторантьорството е твърде висок: средната заплата в частния сектор е около 30% по-ниска от реалната за сектора, което води до допълнителни трудности на пазара на труда за изрядните данъкоплатци.

Средна брутна месечна работна заплата							в лв.
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	CAGR
Общо за страната	1,267	1,391	1,561	1,770	2,040	2,323	10.6%
Обществен сектор	1,294	1,437	1,660	1,808	2,090	2,400	10.9%
Частен сектор	1,260	1,376	1,529	1,758	2,025	2,297	10.5%
Хотелиерство и ресторантьорство	756	758	892	1,052	1,217	1,472	11.7%
Обществен сектор	926	982	1,104	1,236	1,446	1,730	11.0%
Частен сектор	750	748	883	1,046	1,209	1,461	11.7%
Libena Resorts	1,327	1,494	1,493	1,611	1,891	2,087	7.8%
БВП (в млрд. лв.)	119.9	121.1	139.6	168.4	185.2	202.9	9.2%

Чуждестранни сезонни служители

- Чуждестранни граждани от трети страни спасяват хотелската индустрия в целия ЕС след пандемията.
- Предизвикателства към хотелите като образователни институции:
 - преобладаващо са неквалифицирани, неопитни, млади хора с неизградени трудови навици;
 - конфигурация на задачите и длъжностните характеристики съобразно квалификацията на персонала;
 - повторемостта на сезонния персонал е важна за изграждането на обучени екипи;
 - сътресения в логистиката /визи/ водят до понижаване качеството на обслужване;
 - България е сред страните с най-високи разходи за сезонен персонал в ЕС. Плащат се всички данъци и осигуровки, няма необлагаем минимум. Тези приходи запълват бюджета на недофинансираното ДОО.
- Ползи от наемането на чуждестранен персонал:
 - подкрепя йерархичната структура, като се увеличава броя на целогодишните позиции;
 - подобрява възможностите за професионално израстване и заплащане на постоянните служители;
 - експортно ориентирани хотели са сред секторите с най-висока добавена стойност на служител в икономиката.

Libena Resorts

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	В ЛВ.					
Брутно възнаграждение / месечно						
Постоянен персонал	2,333	1,737	1,867	2,165	2,398	2,664
Сезонен местен персонал	1,111	1,049	1,079	1,433	1,488	1,684
Сезонен чуждестранен персонал	1,043	-	933	946	1,141	1,447
Относителен дял на чужденци от сезонната заетост висок сезон	22.3%	0.0%	25.4%	35.6%	27.6%	35.2%